

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 42/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. januára 2021 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti DK Projekt s. r. o., Nemessányiho 8, Košice-Šaca, IČO 45 949 000, zastúpenej advokátskou kanceláriou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Lukáš Labaš, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 2/2020 a jeho rozsudkom z 27. augusta 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti DK Projekt s. r. o. **o d m i e t a** ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Argumentácia ústavnej sťažnosti

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. decembra 2020 osobne do podateľne doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti DK Projekt s. r. o., Nemessányiho 8, Košice-Šaca, IČO 45 949 000 (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 2/2020 a jeho rozsudkom z 27. augusta 2020.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa ako žalobkyňa domáhala vydania platobného rozkazu v konaní vedenom Okresným súdom Banská Bystrica, a to v súvislosti s náhradou škody vo výške 2 265 € na základe zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

3. Po vydaní platobného rozkazu a po podaní odporu žalovanou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), bola vec postúpená Okresnému súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) a bola tam vedená pod sp. zn. 31 Cb 13/2019.

4. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 31 Cb 13/2019 z 11. septembra 2019 bola žaloba sťažovateľky zamietnutá. Podľa názoru okresného súdu ukončenie podnikateľskej činnosti sťažovateľky v oblasti prevádzkovania spáľňového štúdia nie je z pohľadu optimálneho pozorovateľa či všeobecnej skúsenosti pravdepodobným, resp. predvídateľným následkom ľahkej ujmy na zdraví, ako ju vymedzili znalci v trestnom konaní. V prejednávanom prípade neexistuje také zákonné ustanovenie, ktoré by explicitne ustanovovalo priznanie nepriamej škody spôsobenej sťažovateľke v postavení zamestnávateľa alebo spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorej zamestnanec alebo konateľ bol poškodeným pri dopravnej nehode. V predmetnej veci ide o nepriamu škodu, ktorá sa nahrádza výlučne v prípadoch ustanovených zákonom, pričom v danom prípade v zmysle uvedeného sťažovateľke náhrada škody neprináleží z dôvodu neexistencie explicitného zákonného ustanovenia priznávajúceho nárok na náhradu nepriamej škody. Neexistovala ani adekvátne príčinná súvislosť, keďže vzniknutá škoda nebola adekvátnym dôsledkom protiprávneho úkonu.

5. Na základe odvolania sťažovateľky rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Cob 2/2020 z 27. augusta 2020 bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Podľa názoru krajského súdu sťažovateľka nie celkom presne pochopila, prečo bola jej žaloba okresným súdom zamietnutá. Stalo sa tak preto, že sťažovateľka uplatnila takú škodu, ktorá jej vznikla

tým, že jej konateľka a zároveň jediná zamestnankyňa utrpela v dôsledku škodovej udalosti, ktorej bola účastná, ujmu na zdraví. Ide teda o náhradu tzv. nepriamej škody, v prípade ktorej právna teória a prax dospeli k záveru, že sa nahrádza výlučne v prípadoch, v ktorých to ustanovuje zákon. Všetky ďalšie argumenty okresného súdu boli uvádzané iba podporne.

6. Podľa názoru sťažovateľky rozsudok krajského súdu závažne porušuje jej právo na spravodlivý proces, ako aj princíp právnej istoty, a to z dôvodu svojvoľného rozhodnutia bez náležitého odôvodnenia, ako aj postupu v rozpore so všeobecne záväznými predpismi a judikatúrou.

7. Postup krajského súdu a okresného súdu vykazuje znaky porušenia práva na spravodlivý proces spočívajúce najmä v postupe a odôvodnení rozhodnutia, ktoré je svojvoľné a nedostatočné. Rozsudok krajského súdu je nepreskúmateľný, neobsahuje riadne odôvodnenie, čím vybočuje z pravidiel upravujúcich civilné sporové konanie. Je bez akéhokoľvek racionálneho a právne podloženého podkladu, bez akéhokoľvek vysporiadania sa s predloženou argumentáciou sťažovateľky alebo judikatúrou v obdobných veciach.

8. Okresný súd vôbec neodôvodnil, ako sa vysporiadal s dôkazmi predloženými sťažovateľkou (čestným vyhlásením o ukončení podnikateľskej činnosti, čestným vyhlásením o vynaložených nákladoch na preskladnenie a sťahovanie tovaru, fotografiou preukazujúcou ukončenie podnikateľskej činnosti). Pritom tieto dôkazy spolu so znaleckými posudkami o zdravotnom stave sťažovateľky ako žalobkyne (zrejme správne má byť konateľky, pozn.) boli spôsobilé preukázať príčinnú súvislosť medzi poškodením zdravia sťažovateľky (zrejme správne má byť konateľky, pozn.) a ukončením podnikateľskej činnosti spočívajúcej v prevádzkovaní spáľňového štúdia. Príčinou vzniku následku (ukončenia podnikateľskej činnosti sťažovateľky) bol nepriaznivý zdravotný stav jej konateľky, ktorá ako jediná konateľka, jediná spoločníčka a jediná odborne spôsobilá osoba zabezpečovala prevádzkovanie spáľňového štúdia.

9. Krajský súd k tomu len poznamenal, že okresný súd postupoval správne, ak nevykonal sťažovateľkou navrhnuté dôkazy na preukázanie existencie príčinnej súvislosti (resp. neskúmal jej reťazenie), pretože to pre rozhodnutie vo veci samej bolo právne

irelevantné a malo by to význam iba v prípade, ak by náhradu sťažovateľkou požadovaného nároku (ako nepriamej škody) zákon pripúšťal. Podľa krajského súdu nebola správna námietka sťažovateľky odkazujúca na ustanovenie § 420 Občianskeho zákonníka, pretože ide o právo priznané priamo poškodenému. Podľa krajského súdu v tejto veci si neuplatňuje právo p. [REDAKOVANÉ] (zrejme konateľka sťažovateľky, pozn.) ako osoba priamo poškodená pri dopravnej nehode, ale sťažovateľka ako spoločnosť s ručením obmedzeným, teda „tretia osoba“. Právna úprava náhradu škody spôsobenú obchodnej spoločnosti (prípadne v postavení zamestnávateľa) tým, že jej konateľ (resp. zamestnanec) utrpel pri dopravnej nehode ujmu na zdraví, nepriznáva.

10. Napriek uvedeným záverom a aj tomu, že sťažovateľka predložila relevantné dôkazy, všeobecné súdy pri rozhodovaní na tieto dôkazy neprihliadali a ani sa s nimi v rozsudkoch nevysporiadali. Absencia riadneho odôvodnenia je natoľko fundamentálnou vadou rozsudkov, že tieto neobstoja vo svetle judikatúry ústavného súdu.

11. Hoci sťažovateľka je obchodnou spoločnosťou, ide o „jednoosobovú“ obchodnú spoločnosť s ručením obmedzeným. P. [REDAKOVANÉ] bola jedinou zamestnankyňou, jedinou konateľkou a jedinou spoločníčkou. V prípade akceptovania argumentácie všeobecných súdov by napríklad fyzická osoba živnostník ako podnikateľ v takomto prípade nárok mala, avšak spoločnosť s ručením obmedzeným (ktorej personálny aparát je takisto tvorený len jedným človekom) by už takýto nárok nemala. Podľa názoru sťažovateľky ide o príliš formalistické rozlišovanie medzi subjektmi. Činnosť, resp. aktivity sťažovateľky ako „jednoosobovej“ spoločnosti s ručením obmedzeným boli vyslovene postavené na p. [REDAKOVANÉ].

12. Napriek tomu, že z právneho hľadiska ide v prípade p. [REDAKOVANÉ] a sťažovateľky o dva rozdielne subjekty, z faktického hľadiska to nemožno posudzovať takto striktne formalisticky. Vzhľadom na to, že pri dopravnej nehode došlo k ujme na zdraví p. [REDAKOVANÉ], tá nemohla ako jediná spoločníčka, konateľka a zamestnankyňa sťažovateľky vykonávať činnosť pre účely dosahovania zisku a v konečnom dôsledku, ak ukončením podnikateľskej činnosti vznikla škoda sťažovateľke, vznikla aj samotnej p. [REDAKOVANÉ]. Podľa názoru sťažovateľky preto nemožno hovoriť o nepriamej škode.

Napriek tomu, že z právneho hľadiska ide o dva rozličné subjekty, škoda, ktorá vznikla sťažovateľke, vznikla zároveň aj p. [REDACTED].

13. Sťažovateľka nesúhlasí s tvrdením krajského súdu, podľa ktorého právna úprava náhradu škody spôsobenú obchodnej spoločnosti (prípadne v postavení zamestnávateľa) tým, že jej konateľ (resp. zamestnanec) utrpel pri dopravnej nehode ujmu na zdraví, nepriznáva. Takýto názor považuje sťažovateľka za príliš formalistický a arbitrárny. Mal by váhu, ak by išlo o obchodnú spoločnosť, v ktorej došlo k ujme na zdraví jedného z jej viacerých zamestnancov. V danom prípade však ujmu na zdraví utrpela jediná fyzická osoba figurujúca v obchodnej spoločnosti sťažovateľky, na ktorej bola podnikateľská činnosť sťažovateľky postavená, resp. ktorá podnikateľskú činnosť realizovala prostredníctvom sťažovateľky.

14. Sťažovateľka tvrdí, že v predmetnom prípade vyčerpala všetky právne prostriedky ochrany jej označených práv, keďže dovolanie proti rozsudku krajského súdu nie je v tomto prípade prípustné, a to s poukazom najmä na ustanovenie § 422 Civilného sporového poriadku.

15. Sťažovateľka požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky domáhať sa ochrany svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a základné právo na spravodlivé prejednanie veci podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach pod sp. zn.: 2Cob/2/2020 bolo porušené.

2. Ústavný súd zrušuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn.: 2Cob/2/2020 zo dňa 27.08.2020 a vec vracia súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Sťažovateľke DK Projekt s.r.o. priznáva náhradu trov konania v sume 450,28 EUR, ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný zaplatiť na účet jej právneho zástupcu, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

16. Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľka nepodala proti rozsudku krajského súdu č. k. 2 Cob 2/2020-390 z 27. augusta 2020 dovolanie.

II.

Relevantná právna úprava

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

19. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

21. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

22. Podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. Podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená

c) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

24. Podľa § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

25. Ústavnú sťažnosť treba považovať za neprípustnú.

26. Argumenty sťažovateľky uvedené v ústavnej sťažnosti sú dvojakej povahy. Sťažovateľka namieta jednak porušenie práva na spravodlivý proces, a to najmä v dôsledku nepreskúmateľnosti rozsudkov všeobecných súdov, v ktorých absentuje náležité odôvodnenie (pozri body 6 až 8 a 10), ale tiež nesprávne právne posúdenie veci (pozri body 11 až 13).

27. Vzhľadom na ustanovenie § 421 ods. 1 v spojení s ustanovením § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (pozri body 23 a 24) treba prisvedčiť sťažovateľke, že v danom prípade dovolanie, prípustnosť ktorého by sa opierala o ustanovenie § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku (teda dovolanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci krajským súdom), neprichádza do úvahy, a to pre nesplnenie podmienky majetkového cenzu, keďže výška požadovaného plnenia je podlimitná v zmysle § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku. Inými slovami, z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci krajským súdom naozaj nebolo v danom prípade dovolanie proti rozsudku krajského súdu prípustné.

28. Odlišná je situácia vo vzťahu k namietanému porušeniu práva sťažovateľky na spravodlivý proces, a to najmä v dôsledku nepreskúmateľnosti rozsudkov všeobecných súdov, v ktorých absentuje náležité odôvodnenie. Táto časť argumentácie sťažovateľky (tak ako ju sťažovateľka podáva) by mohla eventuálne zakladať prípustnosť dovolania podľa § 420 ods. 1 písm. f) Civilného sporového poriadku (pozri bod 22). Podľa zistenia ústavného súdu však sťažovateľka dovolanie proti rozsudku krajského súdu nepodala (pozri bod 16), čo zakladá neprípustnosť ústavnej sťažnosti.

29. Treba napokon poznamenať, že sťažovateľka ani len netvrdila (tým menej preukázala), že právne prostriedky, ktoré jej priznáva zákon na ochranu jej základných práv a slobôd, nevyčerpala z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto ani neprichádzal do úvahy prípadný postup ústavného súdu podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

30. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2021

Peter Molnár
predseda senátu